

**‘Knettergekke’ moordenaar
Pascal F. ineens vrij man door
vergissing tbs-behandelaars?**

UZI-KILLER LOOPT VRIJ ROND

In 2005 werd Pascal F. veroordeeld tot twintig jaar plus tbs met dwangverpleging voor de moord op studente Nadia van de Ven. Vier jaar later werd begonnen met de behandeling. En die haalde kennelijk weinig uit, want tot vier keer toe werd de tbs verlengd omdat de kans op herhaling volgens deskundigen groot bleef. Tot verbijstering van Nadia's nabestaanden loopt F. sinds mei toch vrij rond. Is hij nu opeens geen gevaar meer voor de samenleving?

TEKST HENK STROOTMAN, FOTO'S ROB DE JONG E.A.

“Geachte mevrouw Van de Ven, met deze brief wil ik u informeren over het tbs-verloop van P. J. F. De onbegeleide verloven zijn goed verlopen, waardoor het behandelteam van de kliniek van mening is dat de tbs-gestelde toe is aan een volgende stap. Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft de tbs-gestelde per 23 mei 2018 de transmurale verlofstatus verleend.”

Sinds op vrijdag 18 mei deze brief bij Minke van de Ven op de mat viel staat haar leven op z'n kop. Minke is de moeder van de in oktober 2002 gruwelijk vermoorde Nadia van de Ven (25). De studente werd om een onbeduidend meningsverschil over een wasmachine door haar huisbaas Pascal F. doodgeschoten. Hij deed dit met een uzipistoolmitrailleur, van zeer dichtbij. Een standrechtelijke executie, omdat Nadia hem van repliek had gediend. Pascal werd opgepakt en werd in 2005 veroordeeld tot 20 jaar plus tbs.

Onderzoek bij de plaats delict aan de Utrechtse Weerdsingel-Westzijde in oktober 2002.

Het moest wel heel raar lopen, zo dacht iedereen die bij het onderzoek betrokken was, of deze man, die tijdens de verhoren en het proces een 'knettergekke' indruk had gemaakt (waarover later meer) zou nooit meer op vrije voeten komen. “Hij ging bij het verhoor met zijn armen op het bureau liggen en deed alsof hij sliep,” zei een rechercheur destijds, “en dat hield hij consequent vol. Ieder verhoor weer nam hij die slaaphouding aan.” Een officier van justitie zei: “Terwijl de vogels dood van het dak vielen omdat

het 32 graden was, lag Pascal ongewassen en gekleed in steeds dezelfde kleren in zijn cel onder twee dekens. Een psychiater rapporteerde letterlijk dat hij een reukgordijn om zich heen trok. Van onder de dekens kwamen geluiden als ‘toef toef’ en geneurie. Dat heeft hij zeven weken zo volgehouden.”

Vrolijke en intelligente meid

De moord op Nadia van de Ven wordt op 1 oktober 2002 gepleegd in een statig pand aan de Weerdsingel-Westzijde in Utrecht. Nadia studeert parttime technische informatica aan de Hogeschool in die stad. Een vrolijke en intelligente meid die midden in het leven staat. Ze heeft een jongere zus, Lucinda, met wie ze veel optrekt. Nadia woont naar haar zin aan de Weerdsingel en heeft goed contact met enkele huisgenoten. Met huisbaas Pascal F., controller bij de ING-bank, kan ze beduidend minder goed overweg. De jongeman is snel geïrriteerd, bijvoorbeeld over de katten op Nadia's kamer, maar vooral over haar mondigheid. Als er iets in het pand niet goed is, dan zegt Nadia dat gewoon. Duidelijk en met overtuiging. En daar kan Pascal, die zo zijn eigen opvattingen heeft over de rol van de vrouw, niet tegenop.

Op die eerste oktober barst de bom. Een stomdronken Pascal, die Nadia lijkt te hebben opgewacht, gaat uit zijn dak omdat Nadia opmerkingen heeft gemaakt over het vervangen van een wasmachine. Een vriendin van de studente, die met Nadia aan de telefoon zit, hoort eerst nog hoe Nadia 'goedemorgen' zegt tegen Pascal en daarna gebeurt het. Er klinkt gegil, gevolgd door een ijzingwekkende stilte. Het is dan zeven minuten voor negen in de ochtend. De vriendin alarmeert Nadia's moeder, die op haar beurt de politie waarschuwt. Die kan echter niets doen omdat Nadia op dat moment nog 'niet lang genoeg vermist is'. Pas 's avonds, als twee medebewoners verdachte sporen aantreffen in het huis, komt de politie in actie. Maar dan is het al te laat. Nadia ligt dood op de vloer van Pascals kamer, waar ze door hem naartoe is geslept nadat hij haar

met een uzi van dichtbij heeft doodgeschoten. Om onduidelijke redenen heeft hij het lichaam afgedekt met een fiets. Pascal, die zich die ochtend bij zijn werkgever ziek heeft gemeld, is dan al in de Renault Clio van Nadia op de vlucht. Op de A27 bij Hollandse Rading krijgt hij een lekke band waardoor hij de macht over het stuur verliest en het talud afrijdt. Te voet zet hij zijn vlucht voort om uiteindelijk, na een korte tussenstop bij zijn ouders die hem 900 euro zakgeld meegeven en in Amersfoort op de trein zetten, in Polen terecht te komen. Daar krijgt hij onderdak van een liefde dat hij via internet heeft leren kennen.

Pascal lijkt de dans te zijn ontsprongen en weet maandenlang uit handen van de politie te blijven. Maar op de telefoontap hoort de politie dat er frequent contact is tussen de verdachte en zijn ouders in Leusden. Op een zeker moment wordt de verkoop van onder andere het pand aan de Weerdsingel besproken. Daarvoor is de handtekening van Pascal nodig omdat hij en zijn zus voor 1 procent mede-eigenaar zijn. Hij moet naar Nederland komen. Het is 29 januari 2003 als vader en zoon F. via het gemeentehuis in Gouda naar de notaris rijden. Een observatieteam zit het duo dan al dagen op de nek, een arrestatieteam maakt de klus af. De auto van pa F. wordt klemgereden en de totaal verbouwde Pascal wordt samen met zijn vader, geboeid en met een zak over het hoofd in vliegende vaart naar het hoofdbureau gebracht.

Bijzondere en onpeilbare jongeman

Daar wordt duidelijk dat de recherche te maken heeft met een wel heel bijzondere

Zijn moeder merkte ooit op dat haar zoon die dag 'een ochtendhumeur' had gehad en dat Nadia 'op de verkeerde tijd op de verkeerde plek was geweest'

en onpeilbare jongeman. Slungelachtig en op het eerste gezicht niet onaardig, zo lijkt het, maar dat beeld moet razendsnel worden bijgesteld. Pascal gedraagt

Nadia in de zomer van 2002, een paar maanden voor haar dood.

zich op z'n Hollands gezegd zo gek als een deur. “Ik heb veel verdachten meegemaakt,” aldus een rechercheur van het toenmalige team, “maar dit was echt wel ongekend. Wat we ook zeiden, hij reageerde niet en ging met het hoofd op de

armen voorover op het bureaublad liggen. Uiteindelijk hebben we het bureau uit de verhoorkamer gehaald zodat hij wel rechtop móest zitten. Maar ook dat

schoot niet op. Hij zat weliswaar rechttop, maar er kwam geen boe of bah uit. Hij knipperde constant op een merkwaardige wijze met zijn ogen naar ons. Er was echt geen land met hem te bezeilen.” Terwijl de recherche de tanden stukbijt op deze zonderlinge verdachte, doen specialisten van het NFO onderzoek naar het sporen materiaal op de plaats delict, waaronder de gebruikte munitie. De uitslag daarvan brengt op de recherchekamer een schok teweeg; de kogels waarmee Nadia is doodgeschoten komen overeen met de patronen die bij een andere onopgeloste moord zijn gebruikt; die op verzekeringsagent Anton Bussing. Het slachtoffer zat op de avond van 29 →

november 1995 in de auto op zijn dochter te wachten. Bussing had zijn Ford geparkeerd op de donkere Horalaan in Ede, toen hij totaal onverwacht door het portierraampje werd beschoten. De kogels troffen zijn hoofd en Bussing was op slag dood. Een volstrekt zinloze moord op een man van onbesproken gedrag. Onderzoek wees uit dat de dader gebruik had gemaakt van een uzi. Het heeft er op dat moment dus alle

‘F. leidt aan een persoonlijkheidsstoornis met narcistische en schizoïde trekken. De kans dat hij in herhaling vervalt is groot’

schijn van dat met het onderzoek naar de moord op Nadia van de Ven het vastgelopen onderzoek naar de moord op Anton Bussing een nieuwe impuls heeft gekregen. Want er zijn meer omstandigheden die wijzen in de richting van Pascal F. “Het was een kwestie van logisch denken,” aldus een van de rechers. “De moord op Bussing was gepleegd op nog geen vierhonderd meter van de kazerne waar Pascal zijn opleiding had gekregen voordat hij als VN-soldaat werd uitgezonden. Pascal kende de omgeving dus goed. In deze kazerne had hij leren schieten met een uzi. En uitgerend uit deze kazerne was in 1994, kort nadat Pascal was teruggekeerd uit Bosnië én kort voordat Anton Bussing werd vermoord, een uzi gestolen.”

Anton Bussing: óók vermoord met een uzi.

Geconfronteerd met deze zeer bezwarende omstandigheden geeft Pascal geen krimp. Het lukt het OM uiteindelijk niet om hem voor de moord op Bussing veroordeeld te krijgen. In eerste instantie nog wel (in februari 2004 veroordeelt de rechtbank F. tot levenslang voor beide moordzaken), maar het gerechtshof oordeelt in mei 2005 dat er voor de Edese moordzaak onvoldoende bewijs is. Ondanks de frustratie hierover bij het

OM en recherche, lijkt de maatschappij voor lang van Pascal F. te zijn verlost als het hof hem 20 jaar plus tbs oplegt voor de moord op Nadia.

Flink gestoord

Het onderzoek blijkt een grote impact te hebben gehad op de betrokken rechers. De moord op Nadia stond niet voor niets centraal in een aflevering van het televisieprogramma De Zaak van je Leven, waarin politiemensen en medewerkers van justitie, terugblikken op een zaak die hen altijd zal bijblijven. Uiteraard had dit vooral met de gruwelijkheid van de moord zelf te maken en de impact ervan op de nabestaanden, maar ook de figuur Pascal F. zal de teamleden

altijd bijblijven. Dat hij flink gestoord was, hebben ze met eigen ogen kunnen zien, maar waar de stoornis nou precies zat is nooit helemaal duidelijk geworden omdat F. nooit heeft willen meewerken aan een psychologisch onderzoek. Pascal F. groeit op in Leusden, binnen een redelijk normaal milieu. Als kind wordt hij gepest omdat hij eczeem heeft. Klasgenootjes ontwijken hem en daarom stelt de school voor dat Pascal in therapie moet. Maar daar willen de ouders niets van weten, zoals ze zich ook later nog vele malen zeer beschermend zouden opstellen, zelfs toen duidelijk werd dat Pascal van moord werd verdacht. Zo hebben de ouders Pascal actief geholpen om hem uit handen van de politie te houden en merkte de moeder ooit op dat haar zoon die dag ‘een ochtendhumeur’ had gehad en dat Nadia ‘op de verkeerde tijd op de verkeerde plek was geweest’. Na de lagere school doet Pascal achtereenvolgens mavo, havo en vwo. Daarna studeert hij hbo-economie om uiteindelijk als controller aan de slag te gaan bij de ING-bank. “Hij was intelligent,” aldus een ex-collega in het politiedossier, “maar ook betweterig en slordig. Maar bovenal vreemd en solistisch. Hij deed nooit mee aan sociale dingen, even gebak eten met eenjarige collega of zo. Soms was hij opeens weg en dan wist niemand waar hij zat.”

Tijdens zijn dienstdienst mocht Pascal (links) graag dollen met vuurwapens.

Nadia en haar zus Lucinda tijdens een vakantie in Engeland, in 1997.

Er zijn meer mensen die getuigen over rare fratsen van Pascal. Zo had hij een uitgesproken mening (geen positieve) over buitenlanders, was hij een fervent aanhanger van Pim Fortuyn en sympathiseerde hij met het gedachtegoed van Adolf Hitler. Volgens een jeugdviend mocht F. graag liedjes zingen van de Hitlerjugend. Een andere jeugdviend herinnert zich hoe Pascal tijdens het hardlopen opeens in volle vaart recht op iemand af kon stormen, om pas op het allerlaatste moment uit te wijken. Daar had hij klaarblijkelijk lol in. Verder zou hij een drankprobleem hebben en thuis agressief zijn geweest tegen zijn moeder en zus. Maar ondanks deze eigenaardigheden acht defensie de jongeman kennelijk wel geschikt om zijn dienstplicht te vervullen. Dit doet hij in Ede en later als VN-militair in Bosnië. Op een van de kiekjes uit zijn dienstdienst poseert Pascal lachend, terwijl hij een pistoolmitrailleur op het hoofd van een kameraad zet.

Agressief en impulsief

Het is deze man, die zeker één moord en volgens genoeg rechers mogelijk twee moorden op zijn geweten heeft, met wie de behandelaars van de tbs-kliniek in 2009 aan de slag gaan. Tevergeefs, zo blijkt al gauw. F. boekt nauwelijks vooruitgang en tot vier keer toe (in 2011, 2013, 2015 en 2017) wordt de tbs-maatregel verlengd. In een rapport uit 2017 wordt gesteld: “Betrokkene heeft weinig contact met zijn gevoelsleven en ontkent negatieve emoties. Hij is een persoon die stressgevoelig is en zijn eigen plan wil doorvoeren en bij tegenwerking of frustratie, vanuit krenking,

agressief kan worden, weinig geremd wordt door zijn omgeving en eerder impulsief zal reageren. F. leidt aan een persoonlijkheidsstoornis met narcistische en schizoïde trekken. De kans dat hij in herhaling vervalt is groot.” De laatste zin indachtig zal het niemand verbazen dat de verbijstering groot was toen bij Minke van de Ven de brief op de mat viel waarin melding werd gemaakt van transmuraal verlof. Blijkbaar had Pascal, aan wiens geestesgesteldheid jarenlang vergeefs was gesleuteld, plotseling grote stappen gemaakt. “Dit viel wat je noemt rauw op mijn dak,” zegt Minke. “Ik wist totaal niet dat dit eraan zat te komen en eigenlijk kon ik het niet

‘Dus in zes maanden tijd is de therapie opeens aangeslagen? Iets wat in jaren niet was gelukt? Kom op zeg!’

De Limburgse tbs-kliniek waar Pascal F. werd behandeld.

geloven. Nóg niet, eerlijk gezegd.” Het transmuraal verlof houdt in dat Pascal, die tegenwoordig door het leven gaat als Jacob (zijn tweede naam), buiten mag werken en therapie mag volgen. Als voorwaarde is gesteld dat F. geen contact mag opnemen met familie van Nadia van de Ven. Naar het waarom van deze gerechtelijke ommezwaai kan slechts worden gegist. Feit is dat de minister van Justitie en Veiligheid de bevoegdheid heeft om het transmuraal verlof op basis van een positief advies van de tbs-toetsingscommissie – óndanks eerdere uitspraken van de rechter – toe te kennen of af te wijzen. Minke van de Ven noemt het besluit ‘misdadig’. Ze kan niet geloven dat een man, die nooit schuld heeft bekend en nog nooit spijt heeft betuigd, er écht klaar voor is om zich buiten de poorten van de instelling te begeven. “Dus in zes maanden tijd is de therapie opeens aangeslagen? Iets wat in jaren niet was gelukt? Kom op zeg! Ik heb de indruk dat mensen die hierover hebben beslist de zaak amper kennen. Een andere verklaring heb ik er niet voor. Ik ben nog altijd in shock.” De zorgen van Minke lijken terecht. Want het is onbegrijpelijk dat een man, over wie vorig jaar nog in een rapport werd gesteld dat de kans groot was dat hij in herhaling zou vallen, volgens het ministerie van Justitie en Veiligheid klaar is voor de ‘volgende stap’. Het is te hopen dat het niet op een volgende misstap uitdraait. ■